

OPEN MONUMENTENDAG

Zwolle

ZATERDAG
13 SEPTEMBER
2025

PROGRAMMA

**ERFGOED &
ARCHITECTUUR**
GEBOUW(D) OM TE BLIJVEN

**OPEN
MONUMENTEN
DAG**

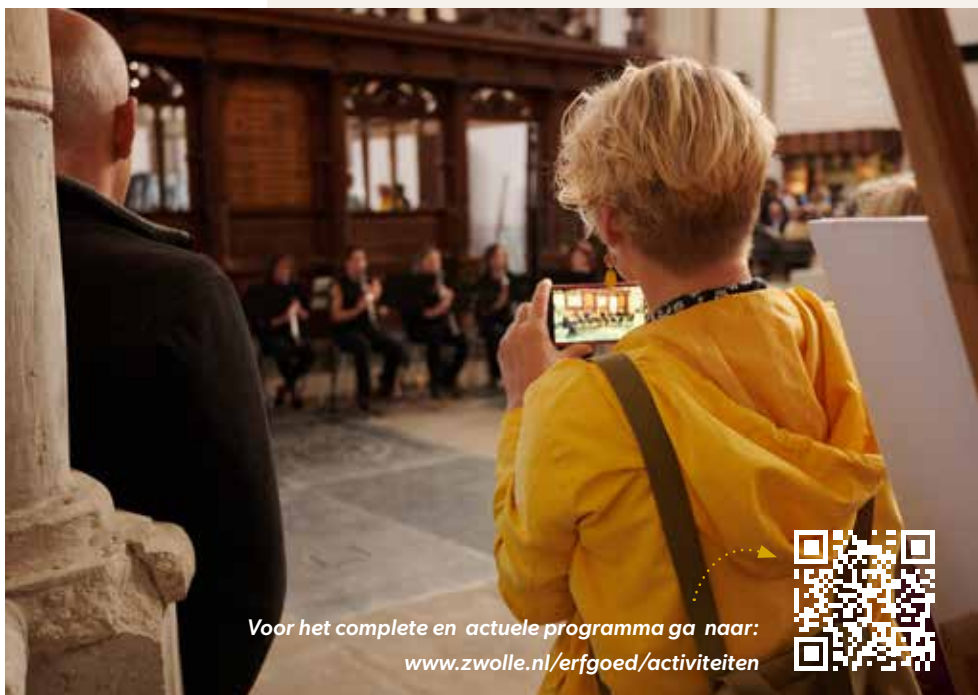
**VRIENDEN
[LOTERIJ]**

Welkom op

OPEN MONUMENTEN DAG

Zwolle

In dit programmaboekje vindt u alle gratis te bezoeken monumenten én alle activiteiten tijdens de Open Monumentendag. Als u de wandelroute op blz. 46 en 47 volgt, komt u al langs veel deelnemende locaties.

Voor het complete en actuele programma ga naar:
www.zwolle.nl/erfgoed/activiteiten

53 opengestelde monumenten

Plattegrond:
zie pagina
46 en 47

Routes

Voor het eerst opengesteld

- **Woonhuis, blz. 34**
Thorbeckegracht 76
- **De Bruin Architecten, blz. 41**
Veerallee 38
- **Galerie OT-KO, blz. 19**
Koestraat 31
- **Carolus Clusius College, blz. 41**
Kamperweg 1
- **19 Het Atelier Architecten, blz. 30**
Thorbeckegracht 19
- **Woonhuis, blz. 35**
Steenstraat 13
- **Provinciehuis, blz. 25**
Luttenbergstraat 2
- **VersteeghHofman Architecten, blz. 12**
Eekwal 31

- Twee kinderpuzzeltochten
- Een noordelijke- en zuidelijke fietstocht door het buitengebied
- Architectonische fietsroute
- Fietsroute van het Openluchtbad
- Hop-on hop-off trein door de binnenstad

Routes zijn verkrijgbaar bij de informatiekraam voor de Grote of St. Michaëlskerk (Grote Markt 19).

Exposities

- Expositie over architect G. Th. Rietveld bij het VanWonen pand, blz. 16
- OPEN SPACE expositie bij het Langhuis, blz. 15
- Han Prins tentoonstelling in de Schepenzaal van het Stadhuis, blz. 10
- Tentoonstelling Thuis bij Ter Borch bij Museum de Fundatie, blz. 13
- Lutheranen in Beeld bij de Lutherse Kerk, blz. 14
- Expositie over het oeuvre van Broekema bij De Bruin Architecten, blz. 41

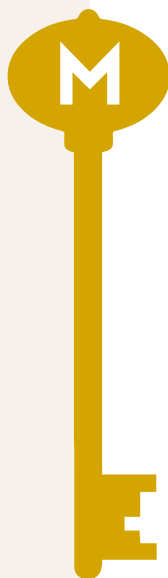
Optredens

- Prachtige kooroptredens in diverse monumenten, blz. 32
- Optredens met ensembles van Harmonieorkest De Bazuin op verschillende locaties
- Fluitensemble Fluitfocus in de Doopsgezinde kerk en de Lutherse kerk
- Band de Bus met nummers uit de jaren '80 en '90 in Odeon, het Langhuis en het GGD gebouw
- Saxofoonorkest FSO in het kantoor van VanWonen en de Doopsgezinde kerk

Rondleidingen

- Bij het voormalige kantoorgebouw van de N.V. Electriciteits Fabriek IJsselcentrale, nu GGD IJsselland om 10.30 en 14.30 uur, blz. 39
Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle
- Door de oude stekenbakkerij bij het Zwolse Balletjeshuis, blz. 7
- Door het Vrouwenhuis, blz. 36. Vooraf reserveren via de agenda van het Vrouwenhuis: www.vrouwenhuiszwolle.nl
- Bij de Passiebloem, kom meer te weten over deze bijzondere molen, blz. 29
- Archeologische wandeling met de stadsarcheoloog om 11.00 uur.
Startpunt is ANNO Stadsmuseum Zwolle, blz. 17. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle
- Bij de kleine kelderwoning blz. 35. Vooraf telefonisch reserveren via: 0620775459
- Door Residence Coestraete, rondleidingen elk hele uur, blz. 15
Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle
- Door Van Wijnen in de Wheeme. Dit pand wordt gerestaureerd en is daardoor alleen tijdens een rondleiding volledig te bezichtigen.
De rondleidingen zijn om 10.30, 12.30 en 14.30 uur, blz. 8
- Bij Odeon door de Hanzestrohmzaal en de Dommerholtzaal, blz. 13
- Door het nieuw deelnemende woonhuis aan Steenstraat 13, blz. 35
Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle
- Architectonische wandeling door de binnenstad van Zwolle met een erfgoedexpert om 11.00 en 14.00 uur, blz. 16. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle

Uitgelicht

- Cultuurroute van De Stad Verbeeldt, blz. 26
- Graffiti workshops bij de Wheeme, blz. 8
- Hop-on hop-off trein door de binnenstad van Zwolle, blz. 22 en 23
- Historische Havendag Zwolle bij de Thorbeckegracht, blz. 33
- Workshops en andere activiteiten bij de Dominicanenkerk, blz. 20
- Pubquiz bij de Groote Sociëteit op vrijdag 12 september, blz. 9
- Het provinciespel en de democratiefabriek bij het provinciehuis, blz. 25
- XXL-blokken bij het Ter Pelkwijkpark, blz. 11
- Demonstraties klokkenluiden, blz. 9

Voor het complete en actuele programma ga naar: www.zwolle.nl/erfgoed/open-monumentendag

01

Academiehuis Grote Kerk Zwolle, Grote Markt 19

Deze gotische driehallenkerk is gebouwd tussen 1370 en 1452. Met een toren van 113,5 meter hoog had deze kerk de hoogste toren in Nederland, hoger zelfs dan de Domtoren. Verschillende blikseminslagen werden deze toren fataal. In 1682 stortte de toren in waarbij twee traveeën van de kerk werden vernield. Op de plaats van de toren werd een achthoekige consistorie gebouwd die vanuit de kerk toegankelijk is via een imposante trap.

Het interieur uit het eind van de zeventiende eeuw is nog grotendeels intact. In de kerk zijn het zestiende-eeuwse koorhek, de preekstoel, het Schnitgerorgel en de herenbanken de blikvangers. Verder zijn nog enkele fragmenten bewaard gebleven van fresco's uit de vijftiende eeuw van Meester Joan van der Mynnesten, een fragment van de voormalige Sacramentstoren van de beeldhouwer Willem Backerweerd en een timpaan in het Noorderportaal van bouwmeester Arnt van Calcar met het oude Stadswapen.

In de buitenmuur van het middenkoor is een rode zandstenen boogvulling met een voorstelling van de zielen in Abrahams schoot. Vermoedelijk heeft deze boogvulling deel uit gemaakt van een romaanse voorganger van de huidige kerk.

02

Stadhuis - Schepenzaal, Sassenstraat 2

De oude hal en de Schepenzaal herinneren aan het oorspronkelijke Zwolse raadhuis dat tussen 1447 en 1450 werd gebouwd op de plaats van een ouder raadhuis. Het zijn Meester Bartolomeus met behulp van de bouwmeesters Berend van Covelentz en Arnt van Calcar die dit fraaie stadhuis bouwden. De oorspronkelijke Schepenzaal wordt nu gebruikt als trouwzaal. Voor de Franse revolutie was hier de rechtbank.

Veel inventaris herinnert aan de rechtspraak zoals de beulswaarden, enkele teksten en het schilderij van "het laatste oordeel" boven de schouw uit het eind van de zestiende eeuw. De schouw zelf is van Drachenfelder Trachiet, geleverd door Herman van Ceulen. De balkdragende figuren aan het plafond dateren nog uit de bouwtijd, evenals de muurkasten. Het fraaie Horloge van de Zwolse klokkenmaker is in 1728 vervaardigd door Wilhelm Bramer.

► **Bekijk in de Schepenzaal de pop-up tentoonstelling over Han Prins.**

De Wheeme, Grote Kerkplein 15, ingang Lombardstraat

03

Een Wheeme is een oude naam voor pastorie. In dit pand dat schuin tegenover de voormalige Michaelskerk staat woonde de pastoor die aan deze kerk verbonden was. De woning werd omstreeks 1493 gebouwd.

Rond 1515 werd het gebouw ingesloten door de bebouwing van het Arme Fraterhuis aan de oost- en zuidzijde van de Wheeme. Het gebouw heeft op de begane grond aan de kant van de Lombardstraat van oorsprong geen ramen, omdat het vooral georiënteerd was op de binnenplaats. Daar staat ook de traptoren die in de bouwtijd een teken van grote welstand was. Binnen bevinden zich muurnissen met laatmiddeleeuwse religieuze schilderijen.

De Lombardstraat is vernoemd naar de Bank van Lening (Lombard) die tot 1925 in dit pand gevestigd was. Voordat het pand in 1975 bij het stadhuis van Zwolle werd betrokken was het in gebruik als politiebureau.

► **Dit monument wordt gerestaureerd en is daardoor niet volledig te bezichtigen. Bekijk het pand tijdens een rondleiding verzorgd door Van Wijnen om 10.30, 12.30 en 14.30 uur. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.**

04

Rondleiding
door de oude
stekenbakkerij

Zwolse balletjeshuis, Grote Kerkplein 13

Op het hoekje van het Grote Kerkplein zit het oudste winkeltje van Zwolle: het Zwolse Balletjeshuis. Het winkelinterieur dateert uit 1688, toen hier een kruidenierswinkel werd gevestigd. In 1845 nam J. van der Kolk de failliete boedel over en startte een stekenbakkerij in het achterhuis. De steken werden oorspronkelijk gebruikt om de koffie en thee te zoeten en mochten pas na de ontwikkeling van suikerbieten als snoepjes worden gegeten. Vanaf dat moment heten ze Ulevellen, oftewel Zwolse Balletjes. Momenteel is deze laatste stekenbakkerij ter wereld gevestigd in de kelder onder de winkel.

Het Zwolse Balletjeshuis heeft ook een groot assortiment oud-Hollands snoepgoed zoals massée, polkabrokken, kaneelstokken, wijnballen en diverse soorten drop. Daarnaast is het ingericht als Toeristisch Informatiepunt en souvenirwinkeltje.

► **Ontdek meer over dit pand tijdens een rondleiding door de oude stekenbakkerij.**

Bij de
Wheeme,
Grote
Kerkplein 15

Een restauratie van dichtbij bekijken

De Wheeme is een bijzonder monument, direct naast het stadhuis, midden in de binnenstad van Zwolle. Sinds mei 2025 is de restauratie van dit monument gestart. Tijdens Open Monumentendag staat het pand in de steigers. Bouwbedrijf Van Wijnen biedt een unieke kans om deze restauratie van dichtbij te bekijken. Het pand is de hele dag beperkt geopend.

Meer van het pand zien? Ga dan mee met een rondleiding door Van Wijnen om 10.30, 12.30 of 14.30 uur. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.

Graffiti & Erfgoed

Werk mee aan een kleurrijke muurschildering van het Zwolse erfgoed!

Altijd al eens graffiti willen spuiten? Op de Open Monumentendag in Zwolle kan dat! Tijdens twee workshops krijgen jongeren van 10 tot 16 jaar de kans om onder begeleiding een muurschildering te maken, geheel in het teken van het Zwolse erfgoed.

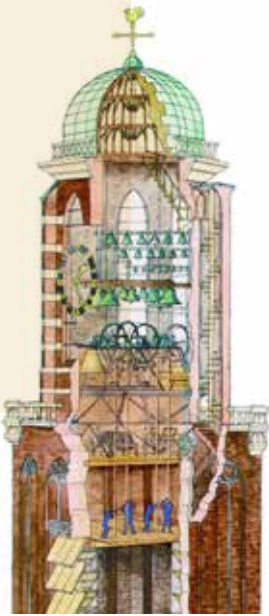
Tijdens de workshop leer je de basis van graffiti, werk je met spuitbussen en ontdek je hoe graffiti verrassend goed samengaat met erfgoed. Bijzondere locaties zoals De Oude Fabriek aan de Burgemeester Roelenweg komen terug in de muurschildering. Deze fabriek, met zijn grote bakstenen buitenmuren en glad gestuckte binnenmuren, was vanaf 1987 de thuisbasis van de Zwolse graffitiscene. Het diende als atelier, hangplek, oefenruimte, ontmoetingsplek maar bovenal als 'hall of fame'. In 1990 werd het pand gesloopt en daarmee kwam er een einde aan deze eerste generatie graffitikunst in Zwolle. Enkele oudere graffitispuiteren bleven actief en

nieuwe kunstenaars maakten hun opwachting, maar een mooiere 'hall of fame' dan De Oude Fabriek is in Zwolle nooit meer gevonden.

Gebouwen zoals De Oude Fabriek vormen de inspiratie voor deze gezamenlijke muurschildering. Aanmelden kan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle. Of loop gewoon langs: misschien is er nog wel een plekje vrij. Meer informatie over graffiti en workshops vind je op www.klaver5.com.

► De workshops zijn om 13.00 en 14.30 uur bij de Wheeme, Grote Kerkplein 15 en worden verzorgd door Stefan Alberts van Klaver5, dé specialist in alle aspecten van graffitikunst. Meer weten? Kijk op www.klaver5.com.

Programma bij de Peperbus (Ossenmarkt 40)

- 10:00** Openingsluiding door het Klokkenluidersgilde
- 11:00** Zwolse Beiaardstichting - Nicolaas Stam
- 12:30** Demonstratieluiding
- 15.00** Zwolse Beiaardstichting - Junko Sakakibara
- 15.45** Demonstratieluiding

Zicht op Zwolle

Van welke kant je Zwolle ook nadert, de Peperbus steekt trots boven de stad uit. Beklim de 236 treden en ontdek midden in de toren een verrassende 360 graden-beleving. Een bijzondere animatie neemt je mee terug naar Zwolle in de Hanzetijd, gebaseerd op de Atlas van de negen Hanzesteden. Naast deze informatieve film krijg je bovenin de toren een prachtig uitzicht over het hart van Zwolle.

**Groote
Sociëteit,
Koestraat 8**

Pubquiz over de Zwolse architectuur

Vrijdagavond 12 september

Ben jij een kenner van het Zwolse erfgoed en Zwolse architectuur? Of gewoon een liefhebber van een gezellige quizavond? Kom dan op vrijdag 12 september naar de sfeervolle Groote Sociëteit aan de Koestraat 8 in Zwolle voor een unieke pubquiz vol historische weetjes! Vorm een team van maximaal 4 personen en test je kennis in een prachtige ambiance. De avond wordt gepresenteerd door Wilbert Lagerwaard en Peter Vader, bekend van de Sassendonkse pubquiz.

► **Inloop is om 19.30 uur en de avond start om 20.00 uur.**
Inschrijven, uiteraard kosteloos, kan via info@petervader.nl.
Wees er snel bij, want vol = vol! Consumpties zijn voor eigen rekening. Wie gaat er met de eer én de prijzen vandoor?

Expositie Han Prins

Op de bres voor Zwolle

Schepenzaal,
stadhuis,
Sassenstraat 2

Zonder de tekeningen van Han Prins (1925–1987) zou de Zwolse binnenstad er waarschijnlijk heel anders hebben uitgezien dan nu het geval is. Met zijn indrukwekkende perspectief- en vogelvluchttekeningen maakte Han Prins de verwoestende impact van geplande ingrepen in de stadskern duidelijk én toonde hij hoopvolle alternatieven.

Han Prins speelde een prominente rol in de discussies over het ontwerp voor een nieuw stadhuis. Hij was onder meer lid van het Werk Comité Alternatief Plan Stadhuis. Uiteindelijk werkte hij mee aan het ontwerp voor het bordes voor het nieuwe stadhuis en kreeg hij van de gemeente de opdracht om een ontwerp te maken voor de directe omgeving, het Celekwartier.

Kom meer te weten over het werk van ontwerper en tekenaar Han Prins in de pop-up expositie in de historische schepenzaal van het stadhuis aan de Sassenstraat 2.

Kinderactiviteiten

Er is ontzettend veel te beleven tijdens Open Monumentendag voor het hele gezin.

Een paar leuke activiteiten voor de jonge bezoekers worden hier extra belicht.

Bouw je eigen monument

In het Ter Pelkwijkpark kunnen kinderen de hele dag aan de slag met XXL-bouwblokken. Laat je inspireren door voorbeelden van bekende gebouwen en bouw je eigen monument, zo groot als je maar wilt! Een creatieve én actieve activiteit op het gras.

► **Tip: deze locatie dient ook als trein-station, dus je kunt er gemakkelijk komen met de hop-on hop-off trein.**

Ontdek het bijzondere GGD-pand

Ga op verkenningstocht bij de GGD, Zeven Alleetjes 1, en laat je verrassen. Bezoekers kunnen op eigen tempo door een deel van het prachtige gebouw wandelen. Bij de ingang ontvang je een hand-out met interessante weetjes en bijpassende foto's. Bewonder hier bijvoorbeeld de schitterende glas-inloodramen en het statige trappenhuis.

Speciaal voor jonge speurneuzen is er ook een leuke fotospeurtocht uitgezet! Ga op ontdekkingsstocht door het gebouw, lever je formulier in en ontvang een leuk presentje als beloning.

Kinderpuzzeltochten

Ook dit jaar zijn de populaire kinderpuzzeltochten weer verkrijgbaar bij de informatiekraam, Grote Markt 19. De puzzeltochten staan vol leuke weetjes en vragen over Zwolle. De kinderpuzzeltochten zijn ook digitaal beschikbaar. Zo kun je de route wandelen wanneer het jou uitkomt.

► **Scan de QR-code en ga direct op pad!**

Andere leuke activiteiten voor jonge bezoekers

- Graffiti workshops bij de Wheeme, Grote Kerkplein 15, lees meer op blz. 8
- Kindertreinkaart - haal een treinkaart op bij de informatiekraam, Grote Markt 19. Kom meer te weten op blz. 22 en 23
- Kunstzinnige workshops bij Museum de Fundatie, Blijmarkt 20, blz. 13
- Word bouwmeester in één dag bij ANNO Stads museum Zwolle, Melkmarkt 41, lees meer op blz. 37

Onze Lieve Vrouwebasiliek en Onze Lieve Vrouwetoren (Peperbus), Ossenmarkt 40

De Onze Lieve Vrouwebasiliek is een laat gotische kruiskerk, grotendeels gebouwd in de vijftiende eeuw. In 1866 kreeg de kerk haar neogotische inrichting onder leiding van pastoor Otto Anthonius Spitzen. Bij een grote restauratie in 1976-1980, waarbij de neogotische zijbeuken na ongeveer honderd jaar weer werden afgebroken, kreeg de kerk haar oorspronkelijke vorm als kruiskerk terug.

Met de bouw van de toren werd in het midden van de vijftiende eeuw begonnen. Wegens geldgebrek moest men bij de tweede geleding stoppen. Tussen 1478 en 1481 werd de toren verder verhoogd tot aan de eerste omloop. In de hoogste geleding van de torenromp kwamen toen zes klokken te hangen. In 1537 volgde de lantaarn.

Pas aan het einde van de zeventiende eeuw werd de toren van een uivormige bekroning voorzien. Na een brand in 1815, waarbij deze bekroning geheel uitbrandde, kreeg de lantaarn het huidige koepeldak dat de toren de naam Peperbus opleverde.

► **Naast een expositie waarin de kerkschatten te bewonderen zijn is de restauratie in het voorste gedeelte van de kerk afgerond.**

VersteeghHofman Architecten, Eekwal 31

Deze villa is in 1875 gebouwd door fabrikant Prosper Henry ter Meulen.

Hij liet de villa bouwen in de parkachtige omgeving van de voormalige vestingwerken van de stad aan de Eekwal. De villa is gebouwd in eclectische stijl. Dat wil zeggen dat de architect gebruik maakte van verschillende historische stijlelementen. Veel ontwerpen in deze stijl hebben gepleisterde profielen langs de kozijnen met een gepleisterde terracotta versiering daarboven. Ook de hoeken van de gebouwen kregen vaak een gestuukte versiering. De gevels hebben vaak een brede geprofileerde gootlijst. Deze villa heeft ook deze stijlkenmerken. Het kantoor van VersteeghHofman Architecten bevindt zich op de begane grond.

07

Museum de Fundatie, Blijmarkt 20

Dit neoclassicistische pand is gebouwd tussen 1838 en 1841, naar een ontwerp van de Haagse architect Eduard Louis de Coninck. Het deed dienst als Paleis van Justitie en bood later onder meer onderdak aan de Rijksplanologische Dienst. In 2004/2005 is het naar een ontwerp van architect Gunnar Daan verbouwd tot kunstmuseum.

In 2012/2013 onderging het pand een spectaculaire uitbreiding. De Wolk, de ellipsvormige opbouw die Hubert-Jan Henket (Bierman Henket Architecten) ontwierp, biedt plaats aan twee tentoonstellingszalen met een gezamenlijk oppervlak van bijna 1000m². Een groot ovaal raam geeft prachtig uitzicht op de historische binnenstad. Aan de buitenkant is de opbouw bekleed met 55.000 wit-blauwe tegels. De uitbreiding ziet eruit als een keramische wolk die lijkt te zweven boven het oorspronkelijke gebouw.

► **Bekijk de tentoonstellingen en doe mee met een kunstzinnige workshop in de studio.**

Open
van 11.00 tot
17.00 uur

08

Rondleiding
door de
Hanzestrohm-
zaal en de
Dommerholt-
zaal

Odeon, Blijmarkt 25

Rond 1839 werd een nieuwe concert- en komediezaal opgericht. De zaal kreeg de naam Odeon die was ontleend aan het eerste overdekte theatergebouw in de klassieke oudheid, het Odeion van Pericles in Athene. De voorgevel van dit concertgebouw was in hoofdpzets classicistisch, met kroonlijsten en pilasters, gecombineerd met vensters die ontleend waren aan de romaanse stijl. In de jaren '50 werd deze historische gevel vervangen en in 1983 opnieuw aangepast tot de huidige gevel.

De zaal Odeon staat tegenwoordig bekend als de Hanzestrohmzaal. De Hanzestrohmzaal is een van de oudste bonbonnière-zalen van Nederland en is iconisch door haar authentieke details en neo-Lodewijk XV-stijl, met hoefijzervormig balkon en ovalen lijst met kroonluchter aan het plafond.

Tegenwoordig wordt de historische zaal met 457 zitplaatsen nog bijna dagelijks gebruikt voor concerten, congressen en andere feestelijke activiteiten. Dit prachtige rijksmonument is de grote trots van Zwolse theaters.

► **Kom meer te weten over de geschiedenis van de Hanzestrohmzaal én de Dommerholtzaal tijdens een rondleiding door Odeon.**

10

Groote Sociëteit, Koestraat 8

De Grote Sociëteit bestaat uit drie vleugels aan een ommuurde binnenplaats, die in het verleden waarschijnlijk deel uitmaakten van een voornaam herenhuis. Het geheel werd in het midden van de zeventiende eeuw opgetrokken en kwam in 1805 door koop in eigendom van de Groote Sociëteit.

Een belangrijke restauratie vond plaats in 1964. Bij deze restauratie is onder het stucplafond in de biljartzaal een beschilderde balkzoldering tevoorschijn gekomen uit het midden van de zeventiende eeuw. De zeven vakken vertonen cartouches met voorstellingen van de sterrenbeelden van de dierenriem en andere mythologische figuren. Ook is er in de entree een geschilderd luchtgezicht met een afbeelding van Mars uit de derde kwart van de zeventiende eeuw.

Tentoon-
stelling
Lutheranen
in Beeld

09

Lutherse Kerk, Koestraat 4

Door de vele handelscontacten met Duitsland werden er al vroeg Lutherse diensten in Zwolle gehouden. Duitse kooplieden, die destijds Zwolle bezochten, kwamen in het geheim bijeen in zogenaamde 'huiskerken'. Deze groeiden door de jaren heen tot één Lutherse kerk. Pas in 1649 was het voor de Lutheranen mogelijk een eigen kerk te bouwen. Deze kerk werd met opzet onopvallend gebouwd, vanwege de geloofsvervolgung tot in de negentiende eeuw.

► **Tijdens Open Monumentendag is hier de tentoonstelling 'Lutheranen in Beeld' te bezichtigen.**

Residence Coestraete, Koestraat 10-12-14

11

Oorspronkelijk bestond Koestraat 10 uit twee laatmiddeleeuwse huizen die aan de achterkant van de stadsmuur grensden. In de negentiende eeuw werden deze huizen aan de voorkant samengevoegd met een indrukwekkende gevel. Op de tweede verdieping staat een leugenaar, een verdieping met schijncap die het pand hoger laat lijken dan dat deze werkelijk is. Het huis heeft nog mooie interieuronderdelen, waaronder een uniek zeventiende-eeuws stucplafond (Kölner Decke) en een mooie achttiende-eeuwse schouw met schilderstuk.

Koestraat 12 en 14 waren al te zien op de oudste kaarten van Zwolle. De boeren verdwenen mettertijd uit de stad en de Koestraat werd een straat voor welgestelde burgers. Koestraat 12 en 14 kregen rond 1890 een compleet nieuwe gevel in neoclassicistische stijl. Achter de gevel van Koestraat 12 schuilt een pand gebouwd tussen 1550 en 1575, waarvan het casco redelijk intact is. Achter de gevel van Koestraat 14 schuilt qua houtconstructie een laatmiddeleeuws pand uit circa 1476! En de achtergevel van de panden bestaat feitelijk uit de oude stadsmuur. Deze drie monumentale panden zijn inmiddels verbouwd en vormen nu Residence Coestraete, onderdeel van Domus Valuas.

► **Dit monument is alleen te bezoeken via een rondleiding. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.**

12

Kunstruimte Het Langhuis, Goudsteeg 8

Het pand waarin kunstruimte Het Langhuis is gevestigd bestaat uit twee delen. Het meest zuidelijk gedeelte, grenzend aan het hofje van de Emmanuelshuizen en het Hof van Suthem, is het oudste en is waarschijnlijk gebouwd omstreeks 1400. Het noordelijke deel dateert uit de zestiende eeuw. Het oudste deel van het huis maakte vanaf 1639 deel uit van de stichting Emmanuelshuizen die huisvesting bood aan arme vrouwen van katholieke huize.

Het tehuis van de stichting Emmanuelshuizen bleef bestaan tot 1964, waarna de gebouwen aan de stad werden verkocht. Vervolgens is Het Langhuis in 1967 door de afdeling Monumentenzorg van de dienst Openbare Werken gerestaureerd en geschikt gemaakt als expositieruimte voor kunstenaars.

► **In de aankomende expositie OPEN SPACE tonen meerdere cultuurmakers hun werk.**

Expositie
OPEN
SPACE

Uitgelicht

Dit jaar is er weer ontzettend veel te beleven tijdens Open Monumentendag Zwolle. Een aantal activiteiten verdienen het om nog eens extra belicht te worden.

Expositie over architect G. Th. Rietveld

Dit jaar, passend bij het thema 'Erfgoed & Architectuur' is er een tijdelijke pop-up expositie te bewonderen in het kantoorgebouw van Van Wonen. Het voormalige Schrale's Beton kantoor is ontworpen door de bekende architect G. Th. Rietveld in de stijl van het Nieuwe Bouwen. Maak in deze expositie kennis met het werk van Rietveld en kom meer te weten over dit bijzondere pand.

Rondleidingen & muziek bij het Openluchtbad

Ontdek het bijzondere ontwerp van dit unieke zwembad tijdens een rondleiding of een presentatie, geheel verzorgd door de vrijwilligers van het Openluchtbad. Als eerbetoon aan architect Jan Gerko Wiebenga, die naast ontwerper in zijn vrije tijd ook violist was, is er een muzikale bijdrage te horen.

Architectonische rondleiding door de binnenstad

Ga mee op een inspirerende wandeling

door de Zwolse binnenstad onder leiding van een erfgoed specialist. Ontdek de architectonische parels en verborgen details achter de historische gevels van de stad. De rondleidingen starten om 11.00 en 14.00 uur. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.

Diverse activiteiten in het provinciehuis

Als kersvers gemeentelijk monument neemt het provinciehuis dit jaar deel aan de Open Monumentendag. Het programma op deze dag is zeer gevarieerd. Zo kun je deelnemen aan een rondleiding en meer te weten komen over de historie en architectuur van het provinciehuis. Leer meer over onze democratie met een bezoek aan de democratiefabriek. Voor kinderen is er het leuke en leerzame provinciespel.

Kijk voor meer informatie op de website van de provincie: www.overijssel.nl.

**Kom meer
te weten
over onze
democratie**

**Expositie
architect
Rietveld**

Rond-
leidingen
vanaf
10.00 uur

Rondleidingen Hanzestromzaal en Dommerholtzaal

Welkom in Schouwburg Odeon, een rijksmonument van meer dan 180 jaar oud. Tussen 10:00 en 17:00 uur zijn de Hanzestromzaal én de Dommerholtzaal open voor iedereen. Kom hier meer te weten over de geschiedenis van het gebouw. Het werklicht blijft aan, zodat je goed kunt zien welke techniek er in de zalen zit en wat er allemaal mogelijk is.

Lezing & expositie bij De Bruin Architecten

Kom alles te weten over de transformatie van Koestraat 10: deze monumentale panden zijn herbestemd tot een luxe woonzorghof voor ouderen. De Bruin Architecten en Salverda Bouw lichten dit bijzondere project toe tijdens een lezing. Daarnaast is er een kleine expositie over het veelzijdige oeuvre van architect G.B. Broekema (1866–1946). Broekema onderscheidde zich in stijlen zoals de Jugendstil.

Stadswandeling met de stadsarcheoloog

Ontdek de rijke geschiedenis van Zwolle tijdens een stadswandeling onder leiding van stadsarcheoloog Michael Klomp. Van de vindplaats van Hermen tot de Grote Kerk; hij vertelt je alles over de verborgen schatten die onze stad rijk is.

De wandeling start om 11.00 uur bij ANNO Stadsmuseum Zwolle en duurt ongeveer 1,5 uur. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.

14

Vrijmetselaarsloge, Bloemendalstraat 11

In dit zestiende-eeuwse pand vonden de vrijmetselaars in 1867 onderdak. Als officiële oprichtingsdatum geldt 1802, het jaar waarin de zogenaamde constitutiebrief werd afgegeven. De Latijnse naam 'Fides Mutua' betekent: Wederzijdse Trouw. Die naam heeft een dubbele symbolische betekenis, namelijk vertrouwen tussen de mensen (broeders) onderling en vertrouwen in de relatie tussen de mens en hetgeen de mens overstijgt. In deze naam konden de Zwolse leden zich goed vinden. De loge is al meer dan 200 jaar actief in Zwolle.

Het Karel V huis en Hof van Ittersum, Sassenstraat 33

13

Het Hof van Ittersum is een gebouwencomplex met een rijke geschiedenis. Bouwheer van dit complex moet de schepen van Zwolle en bisschoppelijk rentmeester van Salland Roloff van Ittersum zijn geweest. Hij heeft dit huis vermoedelijk aan het einde van de veertiende eeuw laten bouwen. De belangrijke Zwolse familie Van Ittersum bezat het pand tot 1735.

Met de bouw van Sassenstraat 33 (Karel V Huis) kreeg het naastgelegen zaalgebouw een zijhuis met een pronkgevel in renaissance stijl. Deze pronkgevel uit 1571 is met recht een pronkgevel. Het is één van de best bewaarde vroegrenaissance gevels in Nederland. De naam van het monument is afgeleid van de rijkversierde cartouche in de geveltop waarin het gekroonde hoofd van Keizer Karel V centraal staat.

Sassenpoort, Sassenstraat 53

16

In 1409 is deze forse stadspoort opgetrokken als vervanging van een ouder poortgebouw 'Die Zaggingporte' dat zich waarschijnlijk aan het einde van de Krommejak bevond.

Deze binnenpoort heeft aan de veldzijde een weergang met gaten waardoor men kokende pek en olie kon gooien om de vijand bij de poort vandaan te houden. De ronde gaten onder de vensters op de bovenverdieping werden gebruikt om brandende vuurkogels naar beneden te werpen. De verdediging is gemaakt voor het gebruik van pijl en boog, kruisboog en speren. Tegen het geweld van kanonnen was deze poort niet bestand. Daarvoor werd een buitenpoort aangelegd die later werd vervangen door een aarden vestingwerk.

Na het aanleggen van de bastions en vestingwerken in 1592-1612 werd de Sassenpoort een gevangenis. Door de tussenkomst van de rijksbouwmeester Jos Cuijpers en de staatscretaris van Kunsten & Wetenschappen Victor de Stuers werd het poortgebouw gespaard in 1894-1897 van de sloop en kreeg het zijn huidige bekroning.

15

Galerie OT-KO, Koestraat 31

Dit brede pand heeft een lijstgevel met een mooie winkelpui, die waarschijnlijk omstreeks 1880 is gebouwd. In die tijd was apotheker Dirk Veen eigenaar van dit pand. De benedenverdieping zal dus als apotheek zijn ingericht. Tien jaar later kocht apotheker Stroink het pand. Vanaf 1921 was hier loodgieter Van Daalen gevestigd, hij was ook eigenaar van de twee naastliggende huisjes in de Kromme Jak. Onder de winkelpui zijn twee lage roosters te zien die een aanwijzing zijn dat er een kelder onder het pand aanwezig is. Daar zal wijnverkoper Hens, eigenaar van dit pand in het begin van de negentiende eeuw, zijn wijn hebben opgeslagen.

18

Geopend
vanaf
11.00 uur

Dominicanenkerk, Assendorperstraat 27-29

Deze neogotische kerk- en kloostercomplex is gebouwd in 1900 naar een ontwerp van architect J. Kayser. Het kerkgebouw heeft een interieur met een lang koor met een koorgestoelte voor de Dominicanen en een fraai Frans koororgel uit 1912 van P.J. Adema. Het sacramentsaltaar, uit de zestiende eeuw, in de kerk is gebouwd naar het voorbeeld van de Sacramentstoren van Gabriël van der Bruyne in de St. Jacobskerk te Leuven. Het koorhek is voorzien van een bronzen baldakijn, gedragen door kolommen en dragende engelenfiguren door Jan Eloy Brom uit Utrecht.

► **Tijdens Open Monumentendag worden hier workshops en rondleidingen door het monument gegeven.**

17

Waalse Kerk (Eglise Wallonne), Schoutenstraat 4

De uit Frankrijk verdreven Hugenoten die in Zwolle hun toevlucht zochten, kregen al in 1686 de in onbruik geraakte St. Geertruidenkapel in de Schoutenstraat als kerkgebouw aangeboden. Deze begin zestiende-eeuwse kapel maakte deel uit van het in omstreeks 1390 door Gertrude Kadeneter gestichte St. Geertruidenconvent. Na de hervormingen in Zwolle kwamen in 1580 de conventsbezittingen in handen van de burgerlijke gemeente. Tot op de dag van vandaag worden in de Waalse kerk diensten in het Frans gehouden. In het koor van de kerk zijn nog steeds resten te vinden uit de tijd van het convent. Achter en aan de zijkant van het kerkgebouw zijn resten te zien van de kloostergebouwen.

19

Synagoge, Samuël Hirschstraat 8

Voor zover bekend woonden in het jaar 1349 al Joden in Zwolle. De huidige synagoge is op 21 juli 1899 ingewijd. Het gebouw, in eclectische stijl, is een ontwerp van architect F.C. Koch. De voorgevel is ontworpen door de van oorsprong Zwolse architect J. Gosschalk. Een typisch joodse component is de vorm van de bekroonde twee stenen tafelen met, boven de Heilige Arke, de tien woorden.

Het gebouw bestaat uit een rechthoekige zaal met een vrouwenbalkon voor de diensten, een bijgebouw met daarin de bij- of wintersynagoge en daarboven de kosterswoning. In 1995 zijn aan de wanden van de grote sjoel (Jiddisch voor synagoge = Schule = school) gedenksteden aangebracht met de 499 namen van de in de Tweede Wereldoorlog vermoorde Zwolse Joden. De Stichting Voortbestaan Synagoge Zwolle is opgericht om het gebouw in stand te houden.

► **Wegens omstandigheden is dit monument mogelijk gesloten tijdens Open Monumentendag. Bij openstelling geopend van 14:00 tot 16:00 uur.**

20

Doopsgezinde kerk, Wolweverstraat 9

Doopsgezinden of Menisten werden in de zestiende eeuw zwaar vervolgd. Deze Wederdoopers hielden er radicale ideeën op na. Zij bezetten in 1534 het Duitse Munster en riepen er het 'Nieuwe Jeruzalem' uit. In hetzelfde jaar werd Münster weer heroverd en de vele geloofsgenoten die vanuit Nederland Münster te hulp wilden komen, werden in Zwolle op de Agnietenberg tegengehouden.

De wederdoopers die in Zwolle woonden, moesten hun geloof in stilte uitoefenen. Op de plaats waar het kerkgebouw van de Doopgezinde Gemeente in Zwolle staat, werd al sinds 1638 gekerkt. Achter reeds bestaande huisjes werd een ruimte voor samenkomsten ingericht.

Begin 1700 is het gebouw aanzienlijk uitgebreid en de huidige gevel van een verbouwing tussen 1847 en 1856. Het karakter van het gebouw is gebleven. Niets in de voorgevel wijst erop dat er sprake is van een kerkgebouw; een schuilkerk dus, een van de weinige die Zwolle nog heeft.

HOP-ON HOP-OFF TREIN

door de binnenstad van Zwolle

Beleef Open Monumentendag op een unieke manier! Deze elektrische Open Monumentendagtrein brengt je langs verschillende Open Monumentendag hotspots.

De trein stopt bij vijf verschillende stations door de binnenstad, waar je in- en uit kunt stappen voor uiteenlopende activiteiten en een monumentenbezoek. De trein zal tussen 10.00 en 17.00 uur door de stad heen rijden. Er is plaats voor 40 personen in de trein en een treinrit is geheel kosteloos.

Kindertreinkaart

Voor de jonge bezoekers is er een leuke puzzeltocht verbonden aan de treinreis. Haal bij de informatiekraam voor de Grote of St-Michaëlskerk een treinkaartje op en krijg je eerste letter. Stap vervolgens op de trein en verzamel bij elk station een letter. De letters kun je vinden bij de herkenningspunten. De zes letters vormen samen een woord. Lever het juiste woord in bij de informatiekraam en ontvang een leuke verrassing!

Leuke
puzzeltocht
voor
kinderen

Stations en activiteiten

1. Rodetorenplein
Bij het dichtbij gelegen ANNO Stadsmuseum Zwolle zijn er diverse kinderactiviteiten zoals 'Bouwmeester in een dag'
2. Museum de Fundatie
Kunstzinnige workshops voor jong en oud
3. Sassenpoort
Doorlopende optredens van koren en ensembles
4. Ter Pelkwijkpark
Bouw monumenten na met reusachtige XXL-blokken
5. Pelserbrugje
Bij de Historische Havendag, met o.a. sleepboten en theatervoorstellingen

Scan de QR-code
voor de vertrektijden
van de trein.

- Treinroute
- Stations
- Informatiekraam
- Herkenningspunt

22

Plantagekerk, Ter Pelkwijkstraat 15-17

In 1834 vond binnen de Nederlandse Hervormde Kerk de zogenoemde afscheiding plaats, waarbij het meer orthodoxe gedeelte zich afsplitste. Een kleine groep van ongeveer 65 gezinnen in Zwolle behoorde tot die afscheiding, die zich de Zwolse Christelijk Gereformeerde Gemeente noemde. Na een turbulente periode werd deze afsplitsing eindelijk getolereerd. In 1869 liet deze groep in het Ter Pelkwijkpark een nieuwe kerk bouwen. Het ontwerp in eclectische stijl is van stadsarchitect J.W. Bosboom sr. De kerk dankt zijn naam aan de achttiende-eeuwse plantage die op de voormalige stadswallen werd ingericht.

Statenzaal, Diezerstraat 80

21

In 1803 werd Zwolle de hoofdstad van de provincie Overijssel. Voor deze functie werd in 1874 het statige Gouvernementsgebouw gerealiseerd in Neo-Classicismistische stijl. Onder leiding van rijksbouwmeester Jacobus van Lockhorst werd naast dit pand het Statenzaalgebouw opgetrokken in Neo-gotische stijl. Tussen 1895 en 1898 is hieraan gewerkt. De ruimtes in dit gebouw zijn ook neogotisch ingericht. De stijl is doorgevoerd tot in het kleinste detail. Van uitzonderlijke technische en kunstzinnige kwaliteit zijn de glas-in-loodvensters.

De Statenzaal op de eerste verdieping was de vergaderzaal van de Overijsselse staten. In 2023 heeft de Statenzaal een nieuwe functie gekregen. Het voormalige provinciehuis wordt nu gebruikt als hotel, restaurant en evenementenruimte. Inmiddels is de Statenzaal geopend onder de naam 'De Staatsman'.

**Tip voor
gezinnen: het
provinciespel**

23

Provinciehuis Overijssel, Luttenbergstraat 2

In de jaren 1960 ontwierp het bekende architectenbureau Duintjer, Isth, Kramer en Van Willigen het nieuwe provinciehuis voor de provincie Overijssel. Het werd voltooid in 1971. Het is een voorbeeld van grootschalige en representatieve functionalistische kantoorbouw met hoog- en laagbouwaccenten. Het heeft een prominente ligging op de kop van het park De Wezenlanden en een zorgvuldige detaillering. Het gebouw is een belangrijk ontwerp in het oeuvre van de landelijk vooraanstaande architect Duintjer. Een in het ontwerp opgenomen poort fungeert als verbinding van stad naar park. De bij het gebouw behorende tuinen werden ontworpen door tuinarchitecte Mien Ruys.

► **Beleef bij dit monument een divers programma. Neem deel aan een rondleiding en ontdek meer over de historie en de architectuur van het pand of bezoek de democratiefabriek en leer meer over onze democratie.**

24

Oosterkerk, Bagijnensingel 17

Nadat in 1834 de Christelijk Gereformeerde Gemeente zich had afgescheiden van de Nederlands Hervormde Kerk, ontstond er in 1887 een nieuwe afsplitsing, bekend onder de naam Doleantie. Deze Dolerenden lieten in 1888, op steenworp afstand van de Plantagekerk, de Oosterkerk bouwen. Beide kerkgemeenten gingen in 1897 samen in de Gereformeerde Kerk Zwolle.

De Oosterkerk is gebouwd volgens een ontwerp van de architecten J.W. en C.W. Meyer. De bouwstijl van de Oosterkerk heet formeel eclectisch. Dit betekent dat de ontwerpers stijlelementen uit diverse vroegere perioden door elkaar gebruikten. Het is een aardige combinatie geworden van een klassiek thema met een vroeg industriële techniek. Een ingrijpende restauratie vond plaats in de jaren 1988-1990 onder leiding van architect G.E.B.J. Nijhoff. Hij slaagde erin de historische karakteristieken te behouden en toch de kerk geschikt te maken voor de moderne liturgische praktijk.

Cultuurroute van De Stad Verbeeldt

Vijf unieke
locaties

Programma 13 september

Op vijf unieke locaties in Zwolle komt de stad tot leven met muziek, poëzie, fotografie en film in historische gebouwen en schepen. Laat je inspireren door deze creatieve visies op de stad van morgen.

Programma op diverse locaties

van 11.00–11.30 en/of 14.00–14.30 uur:

1. 19 Het Atelier Architecten – Lezing over natuurinclusief bouwen van 14.00 – 14.30 uur, Thorbeckegracht 19
2. ArteZ Conservatorium – Optreden van het Britten Jeugdstrijkorkest o.l.v. Loes Visser van 11.00 – 11.30 uur. En om 14.00 – 14.30 uur Tiny Artesk, een muzikaal programma van studenten ArteZ in de bibliotheek, Aan de Stadsmuur 88
3. Statenzaal – Vrouwenkamerkoor HERA o.l.v. Raghnna Wissink, met het muziekprogramma Over Stroom van 11.00 – 11.30 uur en van 14.00 – 14.30 uur, Diezerstraat 80
4. Het Langhuis – Poëzie van Gertrud Reinink, stadsdichter in Zwolle, met gedichten over de groene stad, met muzikale begeleiding van Reinder van Raalte, muzikant, van 11.00 – 11.30 uur en van 14.00 – 14.30 uur, Goudsteeg 8
5. Fotofestival Visions of Green Cities – Millennium Youth Jazz Orchestra met composities over de duurzame, groene en waterrijke stad o.l.v. Joan Reinders, op het evenemententerrein Spoorzone. En presentaties van studenten Deltion College en leerlingen Meander College van hun fotografisch werk van 11.00 – 11.30 uur en 14.00 – 14.30 uur in de Rode Hal.

Fotofestival

Visions of Green Cities

Van 5 tot 29 september 2025
Evenemententerrein de Spoorzone,
Hanzeplein 11, Zwolle.

De Stad Verbeeldt presenteert Visions of Green Cities met een mixprogramma van fotografie, film, muziek en poëzie, geïnspireerd op de duurzame, groene en waterrijke stad. In de Rode Hal exposeren professionele fotografen, amateurs, studenten en leerlingen van o.a. Deltion College, Cibap en Meander College. In de weekenden kun je foto's laten maken en ontwikkelen in de CAMERAVAN door studenten van Kunst&Multimedia Noorderpoort Groningen.

De Zilveren Camera met 200 foto's exposeert dit jaar voor de zevende keer tijdens het Fotofestival Visions of Green Cities in Zwolle. Dit is de enige Nederlandse reizende tentoonstelling met journalistieke en documentaire fotografie en visual storytelling.

**Van De Stad
Verbeeldt**

Vanaf 6 september wandel je via de nieuwe duurzame Passerelle van de binnenstad naar de Spoorzone. Meer informatie: destadverbeeldt.nl, info@destadverbeeldt.nl.

Laat je meenemen in een inspirerende reis door beeld, geluid en verbeelding.

- Entree Fotofestival: volwassenen € 7,50 en studenten: € 5,00.
- Cultuurroute De Stad Verbeeldt Open Monumentendag: gratis.

26

Geopend
van 11.00 tot
16.00 uur

Marechausseekazerne, Mepplerstraatweg 19

Kapitein der Genie Auguste Boost kreeg in 1929 de opdracht om een nieuwe marechaussee kazerne in Zwolle te ontwerpen. In 1930-1931 werd deze nieuwe kazerne gebouwd. Op dat moment was de kazerne het meest noordelijke gelegen gebouw van Zwolle. Het gebouw is uniek door zijn vormgeving, deze wijkt af van wat er toen gebruikelijk was. Wat vooral opvalt is het kleurgebruik. Het donkere dak is duidelijk zichtbaar door de heldergele bakstenen. De borstwering, het gedeelte tussen de vloer en de onderkant van het kozijn, is voorzien van zwart geglaazuurde tegels. Hierdoor lijkt het gebouw op een sokkel te staan. De in het oog springende toren is daarnaast voorzien van felle gele en paarse tegels. Het gebouw is een mooi voorbeeld van de dertiger jaren architectuur in Zwolle. Momenteel is het gebouw in gebruik als regiokantoor van de Militaire Geestelijke GezondheidsZorg (MGGZ).

25

Wandelroute
verkrijgbaar
bij het
monument

R.K. Begraafplaats, Bisschop Willebrandlaan 62

De Rooms Katholieke Begraafplaats werd rond 1841 aangelegd op grond die geschonken was door F.W.J. baron van Lamsweerde. Het gietijzeren toegangshek is neogotisch. Dat geldt ook voor de kapel naar een ontwerp van bouwmeester Alfred Tepe uit 1883 en is een geschenk van Paulina Vos de Wael. Aan weerszijden van de ingang bevinden zich de naamplaten van de pastoors en geestelijken van de St. Michaël- en de Onze Lieve Vrouweparochie, waaronder J.W. van Kessel, Aartspriester van Salland en Drente. De stoffelijke overschotten zijn bijgezet in de gesloten grafkelder voor deze kapel. Vooraan rechts is de toegang tot deze grafkelder waarin de oorspronkelijke grafplaten van de geestelijkheid uit de achttiende en negentiende eeuw zijn ingemetseld. Het kerkje heeft een interieur met gepolychromeerde sjabloonschilderingen.

► **Ontdek via een wandelroute alle monumentale graven van het kerkhof tijdens Open Monumentendag. De wandelroute is verkrijgbaar bij het monument zelf.**

Openluchtbad Zwolle, Ceintuurbaan 1

Aan de Ceintuurbaan, tegenover het PEC-stadion, ligt het Zwolse Openluchtbad. Het bad werd in 1933 geopend en is ontworpen door architect Jan Gerko Wiebenga. Het beschikt over springtorens en ligt in een driehoekig terrein. Wiebenga ontwierp het zwembad symmetrisch langs een centrale as, met gescheiden afdelingen voor vrouwen en mannen. Bijzonder aan het complex zijn de ranke betonconstructies waar Wiebenga zo bekend om was. In 1991 wisten betrokken Zwollenaren de sluiting van het bad te voorkomen door een bezetting. De definitieve redding volgde in 1994 met de toekenning van de status rijksmonument.

Voor de exploitatie werd de 'Vereniging Openluchtbad Zwolle' opgericht. Een vereniging die het bad al enkele decennia exploiteert door de inzet van vrijwilligers. Leden verplichten zich tot een aantal uren vrijwilligerswerk per seizoen. De hoofdopzet van het bad is sinds de opening vrijwel onveranderd gebleven; alleen het zandstrand is vervangen door een gazon en dames en heren zwemmen inmiddels samen.

► **Ontdek meer over dit bijzondere monument middels een rondleiding of kom meer te weten over de omgeving via een fietsroute. De fietsroute is verkrijgbaar bij het monument.**

27

Geopend
van 10.00 tot
16.00 uur

Windoliemolen De Passiebloem, Vondelkade 175

Eén van de acht oliemolens die Nederland nog rijk is, staat aan de Vondelkade in Zwolle. De Passiebloem staat sinds 1776 fier overeind en is nog steeds in werking. Bij binnenkomst in deze molen doet u een grote stap terug in de tijd. U ziet molenaars aan het werk die de olie letterlijk uit oliehoudende zaden en noten slaan. Doorgaans gebruiken ze lijnzaad zoals ze dat vroeger ook al deden. Het eeuwige spel met de wind, het gehele productieproces van olie en de werking van de molen wordt duidelijk tijdens een rondgang. De Passiebloem is een levend rijksmonument en trekt internationale belangstelling. Dankzij een groep enthousiaste molenaars en vrijwilligers is deze olieslagerij, op de eerste en derde zaterdag van de maand, het gehele jaar door te bezoeken.

► **Kom tijdens Open Monumentendag meer te weten over de molen via rondleidingen. Ook zijn er hier oudhollandse spelletjes te spelen en is er historische kleding om aan te trekken voor leuke foto's.**

Staatshuys (geboortehuis Thorbecke), Thorbeckegracht 11

Het Staatshuys is gevestigd in het oude geboortehuis van Johan Rudolf Thorbecke, de grondlegger van onze huidige staatsinrichting. Hij heeft er gewoond van 1798 tot 1815. Het pand is gelegen in het oostelijke deel van het Noordereiland. De voorgevel is opgenomen in de gevelwand van de Thorbeckegracht. Na een uitgebreide renovatie is het pand nu ingericht als inspiratiecentrum voor overheid en samenleving en kreeg het de passende naam Staatshuys.

Het gebied Noordereiland is in het begin van de zeventiende eeuw bij de stad getrokken. Rond het midden van die eeuw is het terrein waarop Thorbeckegracht 11 staat, bebouwd. De naam Thorbeckegracht stamt uit de negentiende eeuw. Daarvoor stond de straat bekend als 'Den Dijk'. Een voor de hand liggende naam want in feite is de straat niets anders dan de noordelijke dijk van een gracht waardoor het water afkomstig uit het Sallandse achterland naar het Zwarte Water afgevoerd kon worden.

Geopend
van 10.00 tot
16.00 uur

30

Geopend
van 12.00 tot
17.00 uur

19 Het Atelier Architecten, Thorbeckegracht 19

Dit voormalig fabrieksgebouw is in 1940 gebouwd in opdracht van de N.V. Handelsvereniging A.J. ten Doesschate uit Zwolle. Deze onderneming was gericht op kruiden, specerijen en farmaceutische artikelen. Vanaf 1930 werd de merknaam 'De Peperbus' gebruikt en van 1966 tot op heden de merknaam 'Euroma'. Het pakhuys annex bedrijfsruimte, naar ontwerp van de Zwolse architect J.H. de Herder, is gebouwd in traditionalistische trant. Het in een beton- en ijzerconstructie opgezette gebouw had beneden onder meer een expeditieruimte en pakafdeling en op de eerste verdieping een specerijmalerij. Het pand staat in de aaneengesloten noordelijke wand van de Thorbeckegracht en is destijds gebouwd op de plek van twee afgebrande panden. De dakopbouw is in 2004 toegevoegd naar het ontwerp van 19 het Atelier Architecten, die nog steeds in het pand gevestigd zijn.

31

Huis van de Leefomgeving, Aan de Stadsmuur 79-83

Op de locatie van de oude stadsmuur is het Huis van de Leefomgeving gevestigd. Twee voormalige pakhuizen uit de achttiende eeuw zijn gerenoveerd en ingericht als moderne kantoorruimte. Deze pakhuizen zijn restanten van de vele pakhuizen die aan de noordelijke rand van het Eiland lagen en die tijdens de sloopwoede in de naoorlogse jaren sneuvelden.

Bij de sloop van deze pakhuizen kwamen restanten van de stadsmuur tevoorschijn. Deze stadsmuur is in het kader van de stad vernieuwing gedeeltelijk gereconstrueerd. Ook op deze plek is een deel van deze gereconstrueerde muur opgenomen.

32

Broerenklooster, ArtEZ Conservatorium, Aan de Stadsmuur 88

Dit pand met binnenhof maakte deel uit van het Dominicanenklooster dat in 1512 werd gewijd. In het gebouw bevonden zich onder andere de kapittelzaal en het dormitorium. De pandhof is omgeven door een kloostergang. Ook de naastgelegen Broerenkerk en de losstaande Librije maakten deel uit van dit klooster. Na de Reformatie heeft het klooster verschillende functies gehad, waaronder katoenspinnerij, zeepfabriek en kazerne. Door de verschillende verbouwingen was het gebouw onherkenbaar veranderd. Omstreeks 1975 heeft er een grote renovatie plaatsgevonden waarbij delen van de oorspronkelijke bouwmassa zijn bewaard en gerestaureerd. Vooral bij de noordoosthoek van het gebouw en de kloostergang naast de kerk zijn nog restanten van het oorspronkelijke klooster. Inmiddels is het pand in gebruik door het ArtEZ Conservatorium.

Koren EN ENSEMBLES

Kom langs
en geniet van
prachtige
muziek

Tijdens Open Monumentendag zijn er ontzettend veel optredens van koren en ensembles. Kom langs en geniet van prachtige muziek in de monumenten.

► **Bekijk het volledige en actuele programma via: www.zwolle.nl/erfgoed/overzicht-koren-en-ensembles**

Scan de QR-code
voor meer informatie.

**Beleef
de Havendag
van 10:00
tot 17:00 uur**

Historische Havendag Zwolle

Sleepboten en opduwers sieren de historische Thorbeckegracht op zaterdag 13 september in Zwolle. Het is weer tijd voor de Historische Havendag! Tientallen varende monumenten worden door hun schippers naar Zwolle gevaren om zich door jou te laten bewonderen.

Geniet jij ook zo van die gezellige sfeer aan de kade?

Van de stuurlui die graag vertellen over hun schip? Tijdens de Havendag zijn er activiteiten voor groot en klein die alles met het water te maken hebben. Aan tijdelijke steigers zijn opduwers en sleepboten te zien en de schippers zijn aanwezig om hun verhalen te delen.

Programma zaterdag 13 september

Om 10.00 uur klinkt het startsein voor alweer de 3e editie van de Historische Havendag. Alle scheepshoorns worden dan gebruikt en het feest kan beginnen!

Ook dit jaar zien we weer uit naar veel gezelligheid en reuring rondom de historische stadsgracht van Zwolle met onder andere:

- Opkomst van de Zwolse Zeeverkenners
- Trekproef van sleepboten en ambachtsdemonstraties
- Motoren op de kade en modelboten
- Een maritieme wandelroute
- Muziek van Scheepsfolk en schipperskoor de Kolksluuszangers

Nieuw dit jaar: toneel aan boord door Toos Ligtenberg en Judith Elders (De Meisjes van Plezier). Op een leuke, spetterende manier nemen zij je mee naar de tijd van vroeger: over het leven op een traditioneel vrachtschip en de geboorte van de kleine Aaltje, meer dan honderd jaar geleden, hier aan de stadsgracht van Zwolle.

Scan de QR-code
voor meer informatie.

33

Broerenkerk, Achter de Broeren 1

De Broerenkerk is een tweebeukige laatgotische kloosterkerk, gebouwd omstreeks 1500, die in haar geheel door gemetselde gewelven is overdekt. De hoofdbeuk heeft een driezijdig gesloten koor. De zuidbeuk met de entree is kleiner van omvang en heeft een vlakke oostwand. De kerk heeft aan alle zijden vensters, vensternissen en steunberen behalve aan de noordkant. Hier sluit een deel van de voormalige kloostergang op de kerk aan. De kerk heeft twee evenwijdige kappen. Op de daken van het schip ligt de zeldzame links dekkende Hildesheimer dakpan. Het orgel uit 1824 is van de hand van J.C. Scheuer. Tegenwoordig is hier boekhandel Van der Velde gevestigd.

34

Garage-
verkoop

Thorbeckegracht 76

Het Noordereiland werd in de zeventiende eeuw als vestingwerk gebouwd. Aan de Thorbeckegracht woonden vooral handelaars en mensen die betrokken waren bij de scheepvaart. Dit huis heeft net als veel huizen aan de gracht een souterrain voor de opslag van goederen en is waarschijnlijk in de achttiende eeuw gebouwd. In de negentiende eeuw werd dit pand gebruikt als pakhuis voor een houthandelaar en een steenkoper, die ook het aangrenzende pand nummer 75 hadden. Ook de wal langs de Thorbeckegracht tegenover de panden aan de overkant van de straat hoorde bij het eigendom. De voorgevel kreeg waarschijnlijk in de negentiende eeuw zijn huidige uitstraling als woonhuis.

► *Ontdek meer over dit monument tijdens een rondleiding en scoor meteen een mooi item bij de garageverkoop.*

36

Geopend
van 10.00 tot
16.00 uur

Steenstraat 13

Dit huis is het toonbeeld van een zeventiende-eeuws huis. Het huis heeft een trapgevel met zandsteen dekplaten en banden. Het metselwerk van de geveltop steekt iets naar voren en wordt gedragen door een zandstenen vrouwenhoofd. Daarboven zit een gesmeed gevelanker met bloemvormig ornament. De boogjes boven de kozijnen, gemaakt van metselwerk in combinatie met zandsteenblokjes, geven de oorspronkelijke breedtes van de vensters aan. Boven het venster op de eerste verdieping is nog een restant van een oude zandsteen bovendorpel aanwezig. In de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn een groot aantal panden in de Steenstraat, waaronder ook dit huis, gerestaureerd.

► ***Dit monument is alleen te bezoeken via een rondleiding. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.***

35

Reserveer
een plekje

Kleine kelderwoning, Derde Bredehoek 2

Het kroontje is een klein historisch huisje, gebouwd rond 1708. Tijdens Open Monumentendag bent u hier van harte welkom om alles over de geschiedenis en de renovatie van het huisje te ervaren. De woning is een populaire locatie, om rijden te voorkomen is de woning daarom te bezichtigen op afspraak.

► ***De woning is te bezoeken van 10:30 tot 12:30 uur en van 13:30 tot 16:30 uur, elk half uur. Er kunnen 8 personen per rondleiding mee.***

Reserveer een plekje via: 0620775459.

37

Maximaal 15
personen per
rondleiding

Vrouwenhuis van Aleida Greve, Voorstraat 46

In 1706 kochten de zussen Aleida Wilhelmina en Judith Greve, dochters van een bierbrouwer uit de Voorstraat, een groot patriciërshuis aan het eind van de huidige Melkmarkt. Als langstlevende van haar gezin bestemde Aleida Greve bij testament haar woonhuis tot een tehuis voor oudere vrouwen en vrijsters.

Na haar dood in 1742 werd het pand verbouwd tot een aantal kleinere kamers waar oudere vrouwen van protestantse huize kosteloos mochten wonen. Later in de achttiende eeuw breidde men het aantal kamers uit en kwam een nieuwe zijvleugel aan de Voorstraat tot stand. Tegenwoordig is een gedeelte van het pand ingericht als museum. Het oorspronkelijk veertiende-eeuwse huis met een trapgevel aan de voorzijde uit het begin van de zeventiende eeuw werd in 2019-2022 gerestaureerd en ontving daarvoor de Erfgoedprijs Zwolle-Kampen 2023.

► **Van 11.00 tot 16.30 uur zijn er elk half uur rondleidingen. Er kunnen maximaal 15 personen per rondleiding mee. Reserveer een plekje via de agenda van het Vrouwenhuis via: www.vrouwenhuiszwolle.nl.**

38

ANNO Stads museum Zwolle, Melkmarkt 41

Ontdek in ANNO Stads museum Zwolle de geschiedenis vanuit verschillende invalshoeken en krijg een volledig beeld van de Zwolse historie. Het museum is sinds 2022 ondergebracht in het in 1551 gebouwde Drostenhuis aan de Melkmarkt. Bezoek tijdens Open Monumentendag de prachtige achttiende-eeuwse keuken van het Drostenhuis.

In ANNO Stads museum Zwolle bevindt zich ook de ErfgoedHotspot. Elke woensdag en vrijdag zijn hier archeologen aan het werk. Ook tijdens Open Monumentendag worden hier verschillende activiteiten gehouden. De ErfgoedHotspot maakt onderdeel uit van de ArcheoHotspots in Nederland. Het lab in ANNO Stads museum Zwolle is uniek, het is de enigste ErfgoedHotspot van Nederland.

ANNO

Stadsmuseum Zwolle

Melkmarkt
41,
Zwolle

In ANNO Stadsmuseum Zwolle is tijdens Open Monumentendag van alles te beleven voor het hele gezin. Word bouwmeester in één dag of krijg letterlijk een kijkje in de keuken van het Drostenhuis.

Een kijkje in de keuken van het Drostenhuis

Zwolle heeft veel bijzondere monumenten. Het Drostenhuis met zijn rijke geschiedenis is daar één van. In het monumentale Drostenhuis is de keuken een bijzondere bezienswaardigheid. Een vrijwilliger van ANNO neemt je mee door de geschiedenis van één van de rijkste en mooiste bewaarde keukens van Nederland.

Bouwmeester in één dag

Maak kennis met de wereld en het werk van een bouwhistoricus. Een bouwhistoricus probeert de geschiedenis van gebouwen, bouwonderdelen en bouwdelen te achterhalen. Doorloop verschillende bouwhistorische activiteiten door middel van een interactieve speurtocht. Heb je alle activiteiten voltooid? Ga snel naar de balie en ontvang een speciaal junior-bouwmeester certificaat.

Het Vliegerhuys, Nieuwstraat 55

De vroegste geschiedenis van het van Wiechenhuis, nu Vliegerhuys, gaat al terug naar 1450. In die tijd was dit pand nog een dubbel woonhuis. Hiervan zijn de kappen en kelders nog aanwezig. Het gebouw behoorde ook na de Reformatie toe aan welgestelde rooms-katholieke families en heeft zelfs dienst gedaan als schuilkerk. Deze schuilkerk die zich rechts, achterin het pand, bevindt heeft een plafond met kruisgewelven. In 1696 kreeg het pand een nieuwe gevel die de twee huizen samen verbond.

Tijdens restauratiewerkzaamheden trof men een haardsteen aan met het jaartal 1552. Deze steen, die getuigt van de welstand van de voormalige bewoners, is nog altijd in het pand te zien. Verder heeft het pand een rijk interieur van de vijftiende tot de negentiende eeuw.

40

Theodorakapel, Theodorahof 20

De Theodorakapel is in 1904 gesticht door de parochie Onze Lieve Vrouwe ten Hemelopneming met een legaat van burgemeestersdochter Theodora Ludovica Vos de Wael. Op de plek van haar woning aan de Harm Smeengenade wordt een klooster met kapel en een pension voor oudere vrouwen gesticht. Veel van het klooster is bij de herontwikkeling van het terrein verloren gegaan maar delen van het appartementencomplex verwijzen nog naar de oorspronkelijke opzet van het voormalige klooster. De kapel is bij deze plannen behouden gebleven en volledig gerestaureerd.

41

Leuke foto-
speurtocht
voor kinderen

GGD IJsselland, Zeven Alleetjes 1

Het kantoorgebouw van de voormalige N.V. Electriciteits Fabriek IJsselcentrale werd gebouwd in de periode 1939-1946 en is een vroeg voorbeeld van traditionalistische architectuur die na de oorlog floreerde. Het ontwerp is van A.J. van der Steur (Rotterdam) en M. Meijerink (Zwolle).

Na de grondige renovatie in 2015 en 2016 zijn de prachtige bronzen ramen in oude luister hersteld en zijn vanuit de lichte hal de ronde trapopgang en de glas-in-loodramen weer zichtbaar met ruitvormige details in vensters en wanden. De ramen dateren uit omstreeks 1946. Tegenwoordig doet het pand dienst als hoofdlocatie van GGD IJsselland.

► **Ontdek meer over dit prachtige monument tijdens een rondleiding om 10.30 en 14.30 uur. Meld je aan via www.openmonumentendag.nl en zoek op Zwolle.**

Zuiderkerk, Zuiderkerkstraat 31

42

Deze kerk is een representatief voorbeeld uit de interbellumperiode (tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog). In 1924 gebouwd als derde Gereformeerde kerk van Zwolle, naar ontwerp van architect J.H. van der Veen uit Amsterdam. De kerk heeft een achthoekige bakstenen toren die eindigt in een naaldspits. Aan de westelijke zijde van de kerk is een strook met functionele ruimtes zoals een consistorie en een kosterswoning.

De oorspronkelijke indeling van het kerkelijk complex is grotendeels nog aanwezig. In de kerk is een 2-manuaals orgel aanwezig uit 1925 van orgelbouwer Valckx & Van Kouteren uit Rotterdam. Het interieur van de kerk bevat, naast subtiele gepleisterde details, een marmeren kansel met dubbele trap en marmeren details. Vrijwel overal zijn de oorspronkelijke houten paneeldeuren of brede houten klapdeuren met ruiten nog aanwezig.

De Zuiderkerk fungeerde in de Tweede Wereldoorlog als verzetsbolwerk. Vanuit de consistorie werd de 'uitruil' van onderduikers geregeld. Later deed de vergaderkamer dienst als inzamelingspunt van distributiebonnen voor onderduikers.

Station, Stationsweg 16

43

De stad Zwolle werd verbonden met het spoorweginet op 4 juni 1864. In 1866 begon men met de bouw van een station voor de lijnen Deventer-Zwolle en Zwolle-Meppel. Het Zwolse Station werd gebouwd volgens het type staatspoorstation 1, de hoogste categorie. De perronoverkapping met sikkelspanten over drie sporen rustte op 90 gietijzeren kolommen. Bij de standaarduitrusting van een eerste klas station hoorde een aparte damessalon met eigen kabinet, een postkantoorje en een bergplaats voor heet water, bedoeld om stoven te vullen voor verwarming tijdens de reis.

Het neoclassicistische spoorwegstation was in 1868 gereed. Een belangrijke uitbreiding kwam in de jaren 1880 tot 1890 tot stand. In het eerstgenoemde jaar kwam de verbinding met Almelo en in het laatstgenoemde jaar de spoorlijn naar Apeldoorn tot stand. Dit bracht weer met zich mee, dat er een goederenemplacement moest worden aangelegd. Naast deze spoorlijnen waren er ook nog verschillende stoomtramlijnen, die Zwolle met diverse plaatsen verbonden. Zo werd Zwolle in het begin van deze eeuw het knooppunt van een tiental trein- en tramlijnen en daarmee na Utrecht het grootste spoorwegcentrum van Nederland.

Vereniging De Buitensociëteit, Stationsweg 44

44

Op het binnenterrein van Stationsplein 8 staat de oude Buitensociëteit. Het gebouw is ontworpen door de Zwolse architect S.J.H. Trooster in eclectische stijl. Deze stijl combineert allerlei historische bouwstijlen met elkaar. Het onderkomen van Vereniging De Buitensociëteit is één van de best verborgen parels van Zwolle. Het pand van de 150 jaar oude vereniging ademt de sfeer van de vroegere salons. Sociëteiten waren aanvankelijk besloten gezelligheidsclubs, exclusief voor heren. De belangrijkste reden voor lidmaatschap van een sociëteit was het genoeg om met mensen van gelijke stand bijeen te komen.

Voor de onderste lagen van de bevolking was er in de laatste kwart van de negentiende eeuw weinig vermaak. Dit was een van de redenen om een sociëteit voor alle lagen van de bevolking op te richten. In 1870 gaven zich al 50 leden op maar pas in 1877 volgde de inwijding van een eigen gebouw. De sociëteit was vooral voor het hele gezin bedoeld. In 1952 werd het startsein gegeven voor een verbouwing door architect Nap uit Arnhem. Bij deze en de daarop volgende verbouwingen en nieuwbouw, die vrijwel het hele terrein besloegen, bleef niet veel meer over van de aantrekkelijke negentiende-eeuwse gebouwen in het groen.

45

Carolus Clusius College, Kamperweg 1

Het oudste gedeelte van dit gebouw, aan de Veerweg, is het voormalig Christelijk Lyceum. De Zwolse architect M. Meijerink ontwierp het in 1925 in een U-vorm. Het symmetrische gebouw heeft een sobere gevel met verspringend metselwerk. Het hekwerk langs de straat is nog origineel. De oorspronkelijke indeling is op hoofdlijnen nog aanwezig, net als diverse oorspronkelijke interieurafwerkingen zoals tegelvloeren, lambriseringen, gemetselde bogen en een monumentaal trappenhuis. In het trappenhuis is een groot glas-in-lood venster met gebrandschilderd glas uit 1949 te zien.

Het terugliggende gebouw aan de Kamperweg is strak vormgegeven met grote gelijke gevelvlakken ter plaatse van de lokalen. Het trappenhuis aan de linkerkant is iets smaller en meer transparant waardoor de trappen duidelijk zichtbaar zijn. Boven de entree is een groot tegelmozaïek aanwezig. In het trappenhuis zijn mooie kunstwerken uit de wederopbouwperiode gemaakt.

46

**Expositie over
het oeuvre van
Broekema**

De Bruin Architecten, Veerallee 38

Deze villa maakt deel uit van een blok van twee herenhuizen die behoren tot de representatieve lintbebouwing langs de Veerallee. Dit blok werd gebouwd door de Zwolse aannemer Wiebe Bijker. Het pand werd omstreeks 1907 gebouwd in overgangsstijl, met elementen uit neorenaissance en jugendstil, in schilderachtig ontwerp van G.B. Broekema. Op de hoek links staat een hoektorentje met klokvormige helm. De gevels zijn wit gepleisterd, met decoratieve gemetselde vensterbogen en speklagen. Bijzonder aan de voorzijde zijn de gekoppelde loggia's, overdekte buitenruimtes, met segmentvormige openingen. In dit pand is architectenbureau De Bruijn gevestigd. Dit bureau heeft al veel ontwerpen voor de herbestemming van monumenten gemaakt.

► **Kom tijdens een bezoek aan dit pand meer te weten over hoe het er in een architectenbureau aan toe gaat. Ook is er een expositie over het oeuvre van Broekema te bewonderen en zijn er lezingen over Koestraat 10.**

**VanWonen,
Willemsvaart 21**

Het voormalige kantoor van Schrale's Beton is ontworpen door de bekende architect G. Th. Rietveld in de stijl van het Nieuwe Bouwen. Het ligt markant aan de Willemsvaart, op een kunstmatig talud. Het pand is ontworpen vanuit het gebruik. Rietveld heeft het materiaalgebruik tot een minimum beperkt. De detaillering is sober, minimaal en doelmatig. Kenmerkend voor zijn werk zijn de zorgvuldige compositie van vlakken en lijnen. De constructie is zichtbaar in het interieur. Dankzij de glaspuien hebben alle ruimtes een relatie met buiten en kan het daglicht naar binnen stromen. Er is zicht van buiten naar binnen en het pand heeft door zijn terugliggende en vooruitspringende vlakken een luchtig aanzien. Het pand is grotendeels in originele staat bewaard gebleven en is nu in gebruik door VanWonen Vastgoedontwikkeling.

► **Tijdens Open Monumentendag worden er rondleidingen door het pand gegeven. Ook is er een tijdelijke pop-up expositie over architect Rietveld te zien.**

**De Oude IJsselbrug,
Spoolderbergweg**

De oude IJsselbrug, ook wel Katerveer genoemd, ligt 400 meter stroomopwaarts van de IJsselbrug in de A28. Het Katerveer is de naam van de veerdienst die eeuwenlang op deze plaats werd onderhouden. De oude IJsselbrug uit 1930 is één van de eerste bruggen uit het Rijkswegenplan van 1927. Vier van de twaalf bruggen uit dit plan zijn inmiddels rijksmonument. De brug heeft een stalen middenbrug naar Duits voorbeeld en twee betonnen aanbruggen met ieder vier boogribben.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is de brug twee maal opgeblazen en herbouwd. Karakteristiek aan de oude IJsselbrug bij Zwolle is de kleurstelling in groen en blauw, zoals voorgesteld in 1995 door het toenmalige districtshoofd van Rijkswaterstaat. Een kleurvoorstel dat afweek van de kleuren van Rijkswaterstaat. Voorheen waren bruggen doorgaans onopvallend groen of donkergrijs. Het enthousiasme van de betrokken gemeenten en Commissies van Welstand heeft bijgedragen aan de definitieve keuze voor de kleuren.

Katerveersluizen

Dit sluiscomplex is voor de scheepvaart naar Zwolle aangelegd binnen een zestiende-eeuwse schans, bij de uitmonding van de Willemsvaart in de IJssel bij het vroegere Katerveer. De oude kleine sluis is gebouwd in 1818-1819. In de tweede helft van de negentiende eeuw bleek de sluis te klein voor de steeds grotere schepen. Daarom is in 1873 een nieuwe, grotere sluis gebouwd. Toen zijn ook de bruggen over de sluizen aangelegd. In 1964 is het Zwolle-IJsselkanaal in gebruik genomen, waardoor de sluizen voor de scheepvaart niet meer werden gebruikt.

Het Engelse Werk

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog kreeg Zwolle toestemming van de Staten van Holland om de stad te versterken met een vesting en drie aarden bolwerken. Deze werden onderling verbonden door een linie vanuit de stad naar de IJssel. Het laatste bolwerk aan de IJssel, de Katerschans, beschermde het Katerveer, zodat Hollandse troepen veilig de IJssel konden oversteken.

Tussen 1698 en 1701 werd de linie verder uitgebreid richting het zuiden met twee grote Hoornwerken, aangelegd door vestingbouwer Menno van Coehoorn. Dit vestingwerk lag op de plek van het huidige Engelse Werk.

In 1809 schonk Lodewijk Napoleon de de vesting aan de stad Zwolle, waarna het terrein werd omgevormd tot een park in Engelse landschapsstijl. Het park is vermoedelijk ontworpen door tuinarchitect Hendrik van Lunteren die ook vestingwerken rond de binnenstad omvormde tot een wandelpark. De transformatie van vestingwerk tot landschapspark ging nog met schep en kruiwagen waardoor grootschalig grondverzet onwenselijk was. Vandaar dat de hoofdvorm van de vesting nog gedeeltelijk aanwezig is. Twee poortjes in het park herinneren nog aan deze functie.

Hof van Windesheim, Pastorieweg 2

Van het in 1387 gestichte moederklooster van de Congregatie van Windesheim zijn slechts een paar gebouwonderdelen bewaard gebleven. De boerderij Pastorieweg 2 bevat nog enkele muren en een gedeelte van een kelder die tot het kloostercomplex behoorden. De boerderij, een driebeukig bedrijfsgebouwe met aan de noordzijde een woongedeelte, ligt op een ruim erf waarop ook een vrijstaande schuur en een stal annex bakhuisje staan. Er is altijd een ruimtelijke en functionele relatie geweest tussen de kerk, de kosterswoning, de pastorie en de begraafplaats. De pastorie vormt hierin de ruimtelijke schakel. Vanaf 1397 was er bebouwing aanwezig en was het oorspronkelijk de rand van de bebouwing van Windesheim. Hof van Windesheim is momenteel in gebruik als kleine zorgboerderij.

52

Geopend
tussen 10.00
en 16.00 uur

Windesheimer molen, Wijheseweg 43

De Windesheimer molen siert de weg tussen Zwolle en Wijhe al sinds 1748. Er is een lange geschiedenis aan vooraf gegaan, voordat de molen is geworden tot wat hij nu is. De broeders van het in 1387 ingewijde klooster in Windesheim kregen in 1391 toestemming om een molen te bouwen. Een woeste storm maakte de molen in 1747 met de grond gelijk. Een jaar later bouwde men de huidige korenmol. Het geslacht Langevoort heeft generaties lang met de molen gemalen. Vanaf 1942 ging het bergafwaarts met de molen. Dankzij de oprichting van stichting 'De Windesheimer Molen' in 1952 keerde het tij voor de verpauperde molen. Zij kochten de molen en restaureerden hem zodat hij in 1993 weer maalvaardig was. Later kwam de molen in handen van de Gemeente Zwolle. In 2009 is de molen uitgebreid met een aanbouw en is het molengedeelte gerestaureerd. Sinds 1989 wordt de molen bemand door vrijwilligers. Vanaf dat moment wordt er gemalen voor de bakker en voor particulieren. Dit schitterende rijksmonument is een levend voorbeeld van cultuur, schone energie en techniek.

Hervormde kerk Windesheim, Dorpsstraat 4

In 1368 schonk Berthold ten Hove zijn bezit 'Hof van Windesheim' aan Florens Radewijnsz, één van de Broeders van het Gemene leven te Deventer en rechterhand van Geert Grote 1340-13841, om er een klooster te bouwen. Samen met zes medebroeders werd het klooster gesticht en op 17 oktober 1387 met de kerk ingewijd. Na de Reformatie werd het klooster tussen 1596 en 1599 afgebroken. Alleen de brouwerij bleef over. De balken van deze brouwerij zijn in 1565 gekapt. Deze brouwerij is tijdens de Tachtigjarige Oorlog, in 1634, als Nederlands Hervormde kerk in gebruik genomen. Links van de kerk staat een opmerkelijke halve boerderij, de kosterwoning. In 1988 is deze NH-kerk gerestaureerd.

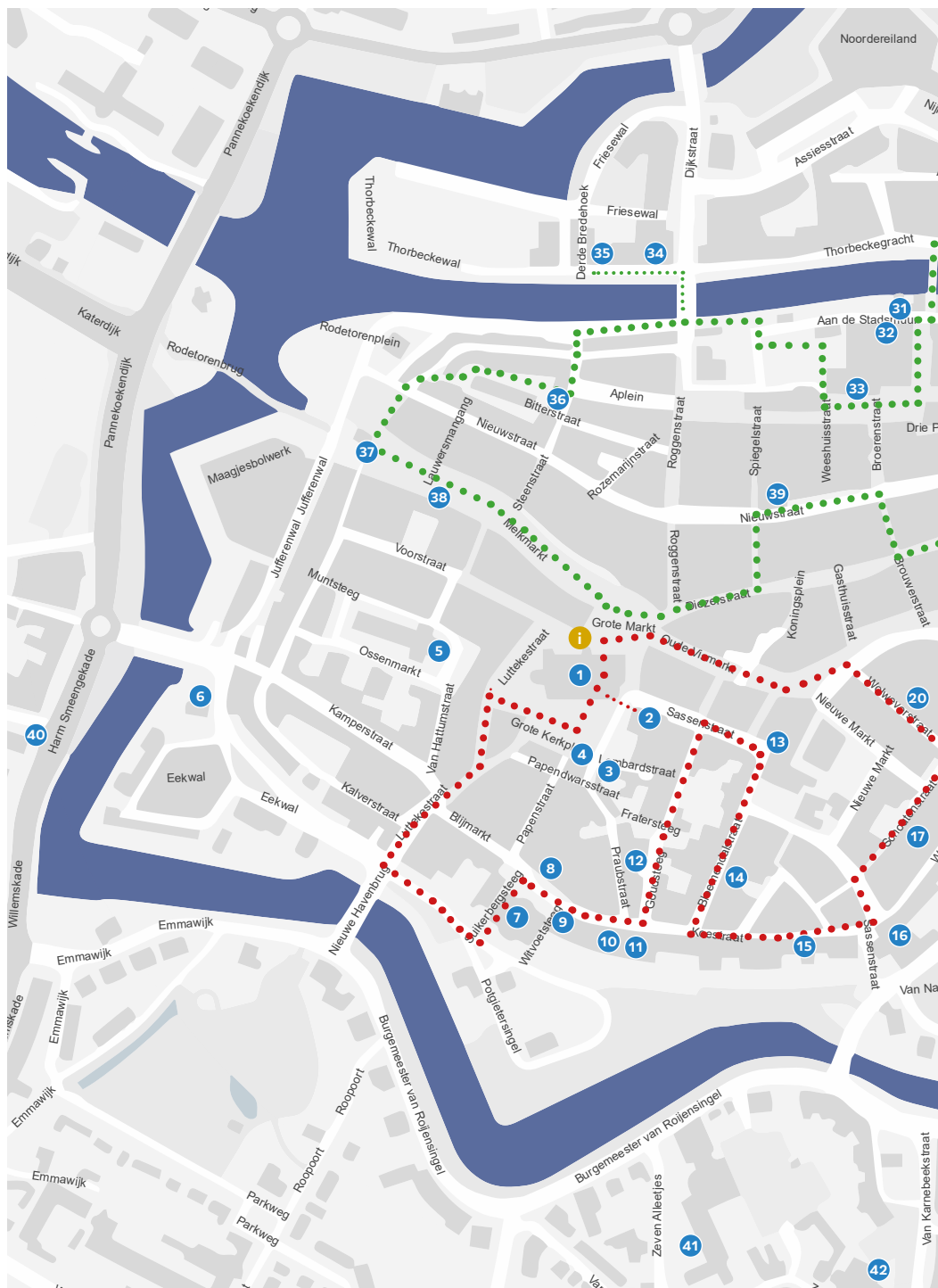
Uniek

BEZOEK EEN MONUMENTAAL GRAF

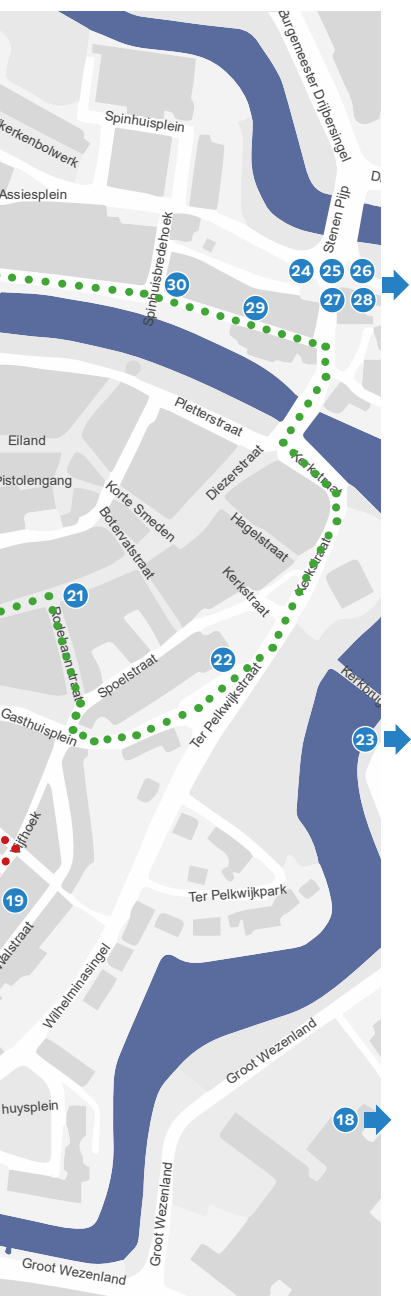
Het gemeentelijk monument 'De laatste rustplaats van Lepejou', oftewel het oudste, nog bestaande, moslimgraf van Nederland is tijdens Open Monumentendag te bezoeken. Het is de laatste rustplaats van de Indische bediende van Tobias, de bouwheer van Arnichem. Deze Indische bediende werd ook wel Apollo genoemd en is op 23 juli 1828 overleden.

Ontdek meer over de geschiedenis van dit graf en het landgoed 'Hof van Haerst' tijdens een rondleiding.

► **De rondleidingen zijn elk heel uur en starten bij het graf (houd De Doornweg 15A Zwolle aan als adres). Het verzamelpunt herken je aan een Open Monumentendagvlag die zichtbaar is vanaf de weg.**

Plattegrond

01. Academiehuis Grote Kerk Zwolle, Grote Markt 19
02. Stadhuis - Schepenzaal, Sassenstraat 2
03. De Wheeme, Grote Kerkplein 15, ingang Lombardstraat
04. Zwolse balletjeshuis, Grote Kerkplein 13
05. Onze Lieve Vrouwebasiliek en Onze Lieve Vrouwetoren (Peperbus), Ossenmarkt 40
06. Versteegh-Hofman Architecten, Eekwal 31
07. Museum de Fundatie, Blijmarkt 20
08. Odeon, Blijmarkt 25
09. Lutherse Kerk, Koestraat 4
10. Groote Sociëteit, Koestraat 8
11. Residence Coestraete, Koestraat 10-12-14
12. Kunstruimte Het Langhuis, Goudsteeg 8
13. Het Karel V huis en Hof van Ittersum, Sassenstraat 33
14. Vrijmetselaarsloge, Bloemendalstraat 11
15. Galerie OT-KO, Koestraat 31
16. Sassenpoort, Sassenstraat 53
17. Waalse Kerk, Schoutenstraat 4
18. Dominicanenkerk, Assendorperstraat 27-29
19. Synagoge, Samuël Hirschstraat 8
20. Doopsgezinde kerk, Wolweverstraat 9
21. Statenzaal, Diezerstraat 80
22. Plantagekerk, Ter Pelkwijkstraat 15-17
23. Provinciehuis Overijssel, Lutzenbergstraat 2
24. Oosterkerk, Bagijnensingel 17
25. R.K. Begraafplaats, Bisschop Willebrandlaan 62
26. Marechausseekazerne, Meppelerstraatweg 19
27. Windolliemolen, De Passiebloem, Vondelkade 175
28. Openluchtbad Zwolle, Ceintuurbaan 1
29. Staatshuys (geboortehuis Thorbecke), Thorbeckegracht 11
30. 19 Het Atelier Architecten, Thorbeckegracht 19
31. Huis van de Leefomgeving, Aan de Stadsmuur 79-83
32. Broerenklooster, ArtEZ Conservatorium, Aan de Stadsmuur 88
33. Broerenkerk, Achter de Broeren 1
34. Thorbeckegracht 76
35. Kleine kelderwoning, Derde Bredehoek 2
36. Steenstraat 13
37. Vrouwenhuis van Aleida Greve, Voorstraat 46
38. ANNO Stadsmuseum Zwolle, Melkmarkt 41
39. Het Vliegerhuys, Nieuwstraat 55
40. Theodorakapel, Theodorahof 20
41. GGD IJsselland, Zeven Alleetjes 1
42. Zuiderkerk, Zuiderkerkstraat 31
43. Station, Stationsweg 16
44. Vereniging, De Buitensociëteit, Stationsweg 44
45. Carolus Clusius College, Kamperweg 1
46. De Bruin Architecten, Veerallée 38
47. VanWonen, Willemsvaart 21
48. De Oude IJsselbrug, Spoolderbergweg
49. Katerveersluizen
50. Het Engelse Werk
51. Hof van Windesheim, Pastorieweg 2
52. Windesheimer molen, Wijheseweg 43
53. Hervormde kerk Windesheim, Dorpsstraat 4

- ● ● Voorgestelde wandelroute
- Opengestelde monumenten
- Informatiestand

Buiten de looprout

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53

5 6 18 23 24 25 26 27 28 40 41 42

Monumentenmagazine

Tijdens de dag is het glossy Monumentenmagazine met verrassende verhalen met als thema 'Erfgoed & Architectuur' gratis verkrijgbaar bij de informatiekraam voor de Grote of Sint-Michaëlskerk (Grote Markt 19) en bij opengestelde monumenten.

Colofon

Afbeeldingen: Erfgoed gemeente Zwolle, Hans Westerink, Bert Dijkink, Baukje Venema, Vrienden van de Stadskern, Arjen Snijder, Collectie Overijssel, Els Nooten

Comité Open Monumentendag Zwolle

Postbus 10007
8000 GA Zwolle
erfgoed@zwolle.nl

Facebook

Instagram

Meer weten?

Volg team erfgoed via sociale media en blijf op de hoogte!

